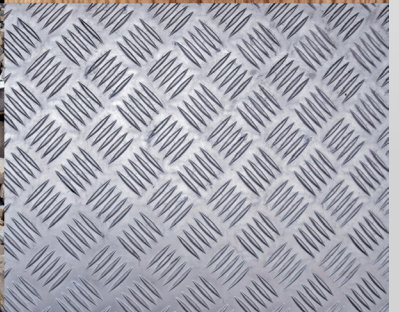
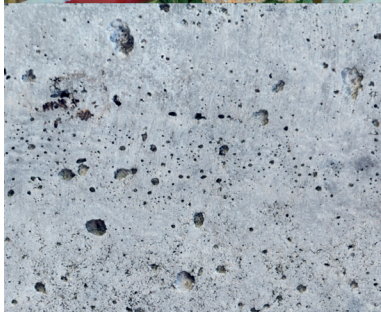
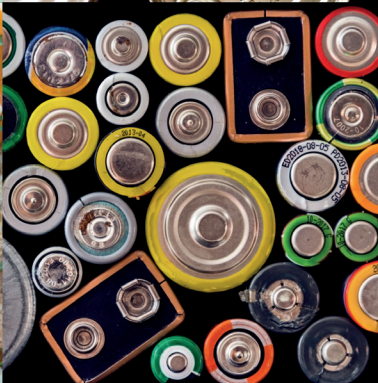
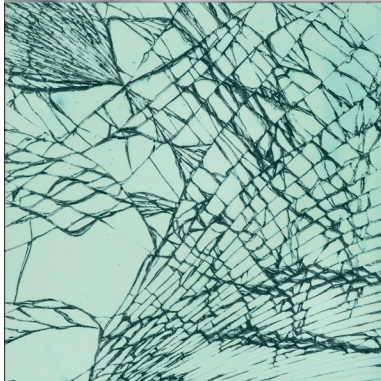

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ V OBCI

PRAKTICKÁ PŘÍRUČKA PRO ZASTUPITELE
OBCÍ A MĚST OLOMOUCKÉHO KRAJE

Základní pojmy	str. 5
Nakládání s odpady	str. 7
Legislativa	str. 9
Práva a povinnosti.....	str. 11
Úspory	str. 15
Zapojení podnikatelů do systému obce	str. 17
Sankce	str. 19
Spolupráce	str. 21
Spolek „Odpady Olomouckého kraje, z. s.“	str. 21
Odpady v Olomouckém kraji	str. 25
Odpadová centra	str. 27
Zpětný odběr, přehled společností	str. 29
Třídění odpadů v Olomouckém kraji	str. 33
Papír	str. 35
Plast	str. 37
Sklo	str. 39
Nápojový karton.....	str. 41
Další komodity	str. 42
Důležité kontakty	str. 44

Cíl brožury

Cílem brožury, kterou držíte v ruce, je poskytnout základní orientaci v odpadové problematice. Obsahuje potřebné informace, se kterými se jako zástupci samosprávy setkáváte – ať už se jedná o práva a povinnosti obce v oblasti odpadového hospodářství, financování celého systému, možnost spolupráce jednotlivých měst a obcí v rámci svazků či přehled o jednotlivých typech odpadů. Publikace by tak pro vás měla být i praktickou pomůckou k vyhledání odpovědí na dotazy, které na vás mohou směřovat od občanů.

Základní pojmy

Komunální odpad

Jedná se o veškerý odpad vznikající činností fyzických osob a subjektů zapojených do systému obce, jehož původcem je obec.

Odpad podobný komunálnímu odpadu

Má podobné vlastnosti jako komunální odpad, původcem není občan, respektive obec, ale právnická nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání.

Domovní odpad

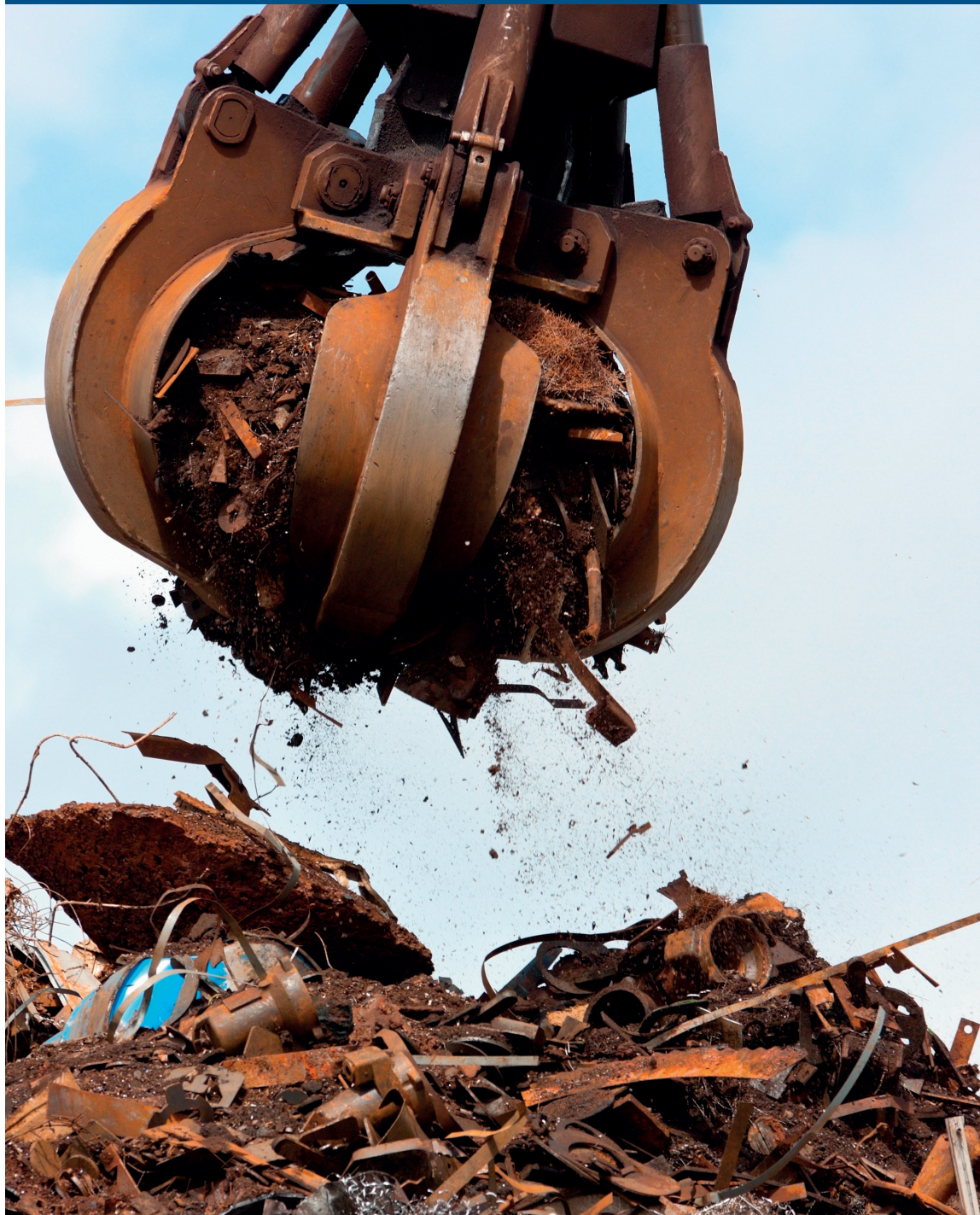
V legislativě není definován. Jedná se o odpad z denní spotřeby domácností. Domovní odpad je součástí komunálního odpadu a je to ta část, která vzniká na území obce a má původ v činnosti fyzických osob (nepodnikatelských subjektů). Domovní odpad je hlavní složkou odpadu komunálního.

Jiné odpady

Obec může dále produkovat další odpady z vlastní činnosti tedy ty, které přímo souvisí s jejím provozem, např. kaly z ČOV, stavební odpady, biologicky rozložitelné odpady z údržby veřejné zeleně, uliční smetky apod.

VÍTE, ŽE?

Občan jako fyzická osoba není původcem komunálních odpadů.

Od 1. ledna 2015 jsou obce povinny zajistit místa pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu, konkrétně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů (BRKO). Povinnost obcí třídit BRKO platí každoročně minimálně v období od 1. dubna do 31. října, zatímco kovy, stejně jako plasty, papír a sklo jsou obce povinny třídit celoročně.

Zákaz skládkování v roce 2024

Od 1. ledna 2015 platí nový Plán odpadového hospodářství České republiky pro roky 2015–2024. Zákonem je zaveden zákaz skládkování platný od roku 2024. Příslušný paragraf v novele zákona o odpadech stanovuje, že na skládky je od roku 2024 zakázáno ukládat směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady stanovené prováděcím právním předpisem.

Výkupy kovů

Platný zákon o odpadech již nyní vymezuje v § 18 obsáhlý soupis povinností spojených se sběrem a výkupem odpadů, který má bránit tomu, aby byly především kovy z infrastrukturních a dopravních zařízení, strojů, uměleckých děl či pietních a bohoslužebných předmětů protiprávně odcizovány a zpeněžovány ve sběrných surovin.

Plán odpadového hospodářství ČR 2015–2024

Byl zveřejněn k 31. prosinci 2014 nařízením vlády č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024. Hlavní cíle jsou: předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů, minimalizace nepříznivých účinků na lidské zdraví a životní prostředí při vzniku odpadů a nakládání s nimi, udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k evropské „recyklační společnosti“ a maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů. Do roku 2020 je cílem MŽP zvýšit celkovou úroveň přípravy odpadu k opětovnému použití a recyklaci u odpadů z papíru, plastu, skla i kovu nejméně na 50 % hmotnosti. Prioritou pro BRKO je podle nového POH snížení jejich maximálního množství ukládaného na skládky nejvýše na 35 % z celkové hmotnosti v roce 2020 oproti roku 1995. Z priorit POH vyplývá i nezbytnost stanovit a koordinovat síť zařízení k nakládání s odpady v regionech. Všechny kraje musejí následně do 18 měsíců, tj. nejpozději do 30. června 2016, zpracovat své plány odpadového hospodářství.

Nejdůležitější změny v zákonech o odpadech platné od 1. ledna 2015

Obec je povinna zajistit místa pro odkládání veškerého komunálního odpadu produkovaného fyzickými nepodnikajícími osobami na jejím katastrálním území. Obec je povinna zajistit místa pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu, minimálně nebezpečných odpadů, papíru, plastů, skla, kovů a biologicky rozložitelných odpadů.

Původci, kteří produkují odpad podobný komunálnímu odpadu, mohou na základě smlouvy s obcí využít systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů zavedeného obcí. Smlouva musí být písemná a musí obsahovat vždy výši sjednané ceny za tuto službu.

Fyzické osoby a původci odpadů zapojení do systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů zavedeného obcí jsou povinni v souladu s obecně závaznou vyhláškou obce komunální odpad a odpad podobný komunálnímu odpadu třídit a odkládat odděleně na místa k tomu obcí určená, pokud s odpadem nenakládají nebo se jej nezbavují jiným způsobem stanoveným tímto zákonem.

Obec může vybírat úhradu za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů od fyzických osob na základě smlouvy. Smlouva musí být uzavřena písemně a musí obsahovat výši úhrady. Vybírá-li obec tuto úhradu, nemůže stanovit poplatek za komunální odpad podle § 17a ani místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zákona o místních poplatcích.

Na skládky je od roku 2024 zakázáno ukládat neupravený směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady, které budou stanoveny prováděcím právním předpisem.

Příprava nové legislativy

Platný zákon o odpadech pochází z roku 2001 a byl nesčetněkrát novelizován. Zákon se tak postupem času stal značně komplikovaným a nepřehledným. Proto MŽP zamýšlí regulovat tuto oblast zcela nově. Připravuje se nový zákon o odpadech a zákon o výrobcích s ukončenou životností (baterie, elektrozařízení, pneumatiky, vozidla s ukončenou životností). Nový zákon by měl vstoupit v platnost nejpozději v roce 2017.

Legislativa na úrovni obce

Obecně závazná vyhláška o systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, jejich biologicky rozložitelné složky a systému nakládání se stavebním odpadem (na základě § 17 Zákona o odpadech)

+

Obecně závazná vyhláška o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dle § 10b Zákona o místních poplatcích)

nebo

Obecně závazná vyhláška o poplatku za komunální odpad (dle § 17a Zákona o odpadech)

Práva a povinnosti obcí na poli odpadového hospodářství

- Obec je dle Zákona o odpadech původcem komunálního odpadu vznikajícího na jejím území
- Obec se stává původcem komunálního odpadu v okamžiku, kdy občan tento odpad odloží na místě k tomu obcí určeném obecně závaznou vyhláškou (např. popelnice, kontejner na separovaný odpad, sběrný dvůr)
- Obec se současně stává i vlastníkem komunálního odpadu
- Obec má dle Zákona o odpadech všechny povinnosti původce odpadu
- Občan jako fyzická osoba není původcem komunálních odpadů
- Občan je vázán dodržováním obecně závazné vyhlášky o nakládání s odpady na území obce a obecně musí s odpady nakládat v souladu se zákonem o odpadech
- Obec musí shromažďovat odpady podle druhů (povinné třídění odpadů!)
- Odpady, které nemůže obec sama využít, musí převést do vlastnictví pouze osobě oprávněné k jejich převzetí (přebírající musí mít souhlas k provozování zařízení dle příslušného paragrafu zákona)

- Obec je povinna určit pro občany místa pro odkládání komunálních odpadů
- Obec musí zajistit místa pro odkládání nebezpečných složek komunálních odpadů v obecně závazné vyhlášce
- Obec musí vést průběžnou evidenci odpadů a plnit ohlašovací povinnost
- Je povinností ustanovit odpadového hospodáře (jen pokud je roční produkce nebezpečných odpadů větší než 100 tun)

Práva:

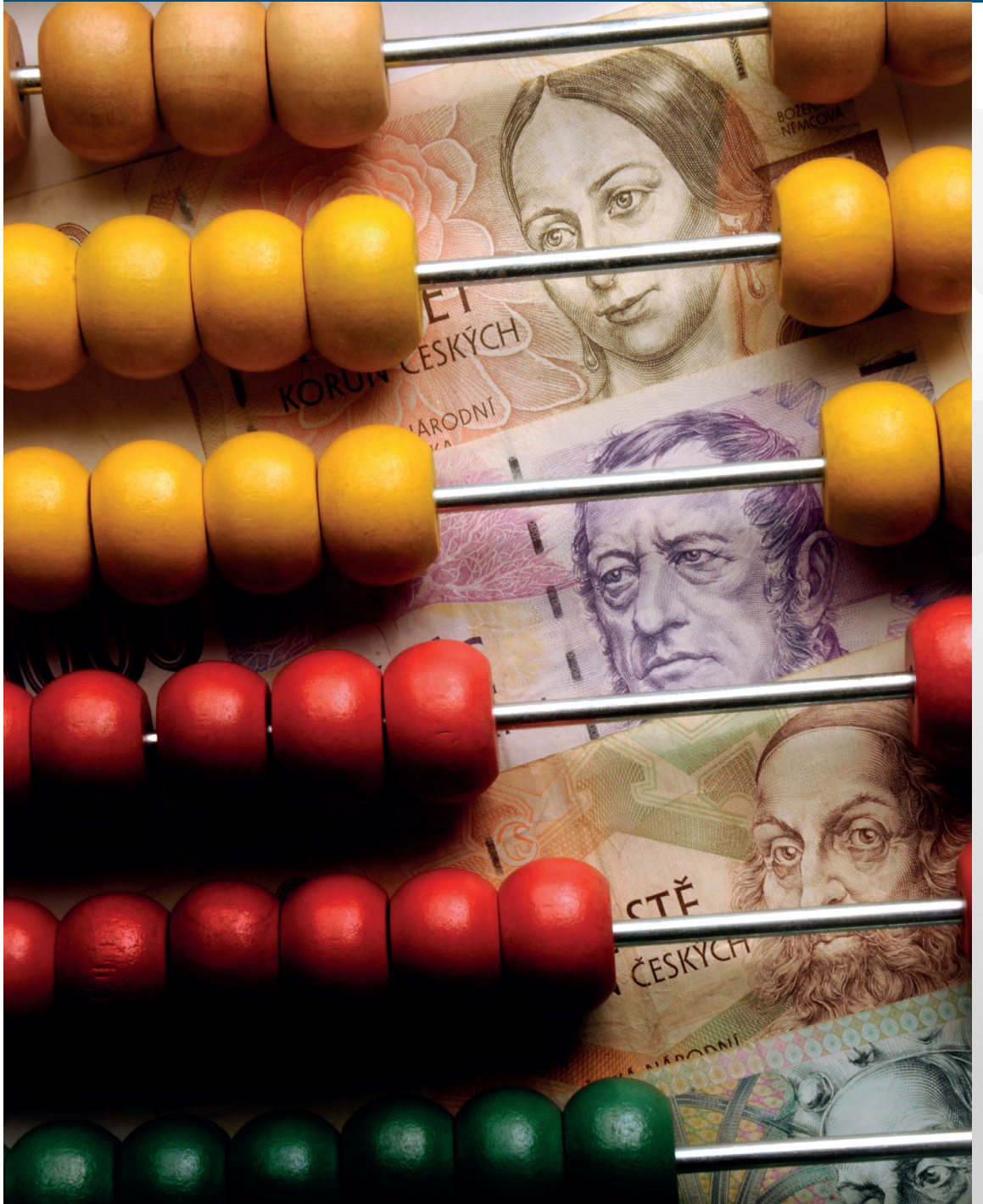
- Stanovit obecně závaznou vyhláškou systém nakládání s komunálním odpadem včetně stavebního odpadu, kterým jsou občané povinni se řídit
- Upravit vyhláškou nakládání s bioodpady v obci – sběr, shromažďování, úprava, zpracování bioodpadů
- Stanovit pro občany obecně závaznou vyhláškou způsob úhrady nákladů za systém nakládání s komunálním odpadem
- Možnost zařadit do systému obce na základě smlouvy i firmy a organizace působící v obci, které produkují odpady podobné komunálním
- Kontrolovat, zda se občané zbavují odpadu v souladu se Zákonem o odpadech
- Kontrolovat, zda firmy a organizace na území obce mají zajištěno využití nebo odstranění odpadu v souladu se Zákonem o odpadech
- Zřídit sběrná místa (pouze pro občany) – ohlásit ORP do 2 měsíců
- Účastnit se správního řízení – souhlas k provozování zařízení ke sběru a výkupu

Vybraná legislativa v odpadovém hospodářství na úrovni ČR

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech (v platném znění)
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (aktuální verze)

Vybraná legislativa v odpadovém hospodářství na úrovni ČR

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech (v platném znění)
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (aktuální verze 35/2014 Sb.)
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů a další seznamy odpadů
- Nařízení vlády č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství ČR
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady (důležitá novelizace - aktuální verze 200/2014 Sb.)
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s bioodpady
- Vyhláška č. 351/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady – vedení průběžné evidence (novela vyhlášky 383/2001 Sb.)
- Vyhláška č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s autovraky
- Vyhláška č. 374/2008 Sb. o přepravě odpadů
- Vyhláška č. 478/2008 Sb. – podrobnosti nakládání s kovovými odpady (novela vyhlášky 383/2001 Sb.)

Jak zefektivnit systém odpadového hospodářství v obci?

- Zlepšení třídění odpadů, optimalizace sběrné sítě

Poskytujte občanům dostatek informací o třídění odpadů, například formou textů na webových stránkách, popularizačních článků v místních zpravodajích či letáků do schránek. Zkontrolujte si rozmístění a dostupnost nádob na separovaný sběr ve vaší obci. Máte jich málo a jsou přeplněné, nebo je jich naopak moc a vyvážejí se poloprázdné? Upravte četnost jejich vývozu, můžete dosáhnout významných úspor.

- Minimalizace ukládání odpadu na skládky

Finanční prostředky do obecní pokladny v oblasti odpadů Vám mohou přinést zejména odměny ze systému EKO-KOM za separovaný sběr papíru, plastu, skla, nápojových kartonů a kovů. Prostředky vám naopak odčerpávají náklady na likvidaci směsného komunálního odpadu. Snažte se tedy maximálně podporovat důslednou separaci v obci a minimalizujte množství směsného komunálního odpadu, který končí bez užítku na skládce, nebo se v lepším případě likviduje v zařízení na energetické využití odpadů, kde je přeměněn v elektrickou energii či teplo.

- Důsledné využívání institutu zpětného odběru (elektrozařízení, baterie, vysloužilé světelné zdroje)

Snažte se využít všech dostupných možností, jak získat do rozpočtu prostředky od systémů zpětného odběru elektrozařízení (ASEKOL, ELEKTROWIN, ECOBAT, EKOLAMP). Informujte se u zástupců těchto systémů, jak zefektivnit fungování odpadového hospodářství v obci, případně jak se zapojit do jednotlivých kolektivních systémů, pokud ještě zapojení nejste.

- Předcházení vzniku biologicky rozložitelných odpadů

Maximálně podporujte domácí kompostování (využití zeleně, listí, ořezaných větví, apod.) přímo v domácnostech – použití kompostérů na pozemcích a zahradách občanů. Alternativou je např. vybudování komunitní kompostárny. Z pohledu platné legislativy je domácí kompostování považováno za předcházení vzniku odpadů. Z hlediska hierarchie nakládání s odpady stojí předcházení vzniku na prvním místě a mělo by být upřednostňováno.

Zapojení podnikatelů do systému obce

- Obec může nabídnout podnikatelům využití odpadových nádob na území obce (např. na tříděný sběr, ale rovněž na směsný komunální odpad)
- Stačí dohoda mezi obcí a podnikatelem (jednoduchá půlstránková smlouva, která musí specifikovat druhy odpadů a cenu (cena je smluvní – měla by přibližně odpovídat nákladům obce)
- Výhody – legalizace využívání nádob obce na tříděný sběr „pod rouškou tmy“ – obec zvýší příjem peněz do rozpočtu na odpady a živnostník získá potvrzení o legálním nakládání s danými druhy odpadů
- Vhodné pro provozovatele služeb v obci - restaurací, penzionů, malých prodejen, apod.

Sankce za nezákonné odkládání odpadů – podnikatelé:

Sankce dle § 58 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

- Pokud podnikatel či firma nedodrží pořádek a čistotu na svém nebo užívaném pozemku tak, že naruší vzhled obce – pokuta až 100 000 Kč
- Pokud podnikatel či firma znečistí veřejné prostranství, naruší ŽP nebo odloží věci mimo vyhrazená místa – hrozba pokuty až 200 000 Kč
- Uložení pokuty nezavazuje osobu, které byla pokuta uložena, povinnosti odstranit závadný stav ve lhůtě stanovené obcí

Sankce dle § 58 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

- Udělit pokutu do výše 300 000 Kč pokud firmy a organizace využívají systém obce bez uzavřené smlouvy
- Řeší se formou správního deliktu ve správním řízení

Sankce za nezákonné odkládání odpadů – občané:

A) Dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích

- Dle § 47 písm. h) pokud občan neoprávněně založí skládku odpadu, nebo odkládá odpady či odpadky mimo vyhrazená místa – hrozba pokuty až 50 000 Kč
- Dle § 47 b písm. d) pokud občan nedodržuje pořádek a čistotu na svém nebo užívaném pozemku tak, že naruší vzhled obce – hrozba pokuty až 10 000 Kč
- Uložení pokuty nezavazuje osobu, které byla pokuta uložena, povinnosti odstranit závadný stav ve lhůtě stanovené obcí
- Řeší přestupková komise obce

B) Dle zákona o odpadech

- Dle § 69 odst. 1 zákona za odložení vyřazeného vozidla nebo elektrospotřebiče v rozporu se zákonem – hrozba pokuty až 20 000 Kč
- Sankce dle § 69 odst. 2 zákona pro občana
 - pokud převezme odpad do svého vlastnictví
 - pokud provádí nezákonnou přeshraniční přepravu
 - soustřeďuje odpad nebo s ním jinak nakládá v místech, která nejsou zákonem určena, nebo místa k těmto účelům pronajímá jiné osobě
- Řeší ČIŽP v rámci zákona č. 185/2001 Sb., hrozba sankce do 1 000 000 Kč

Meziobecní spolupráce

Meziobecní spolupráce umožňuje společně řešit nakládání s odpady, efektivně využívat dostupnou svozovou techniku a dostupná zařízení včetně systému sběrných nádob a naplnit náročné požadavky platné legislativy s relativně menším úsilím. Výsledkem je nižší cena za sběr a svoz odpadů, lepší výsledky v třídění využitelných složek a tedy i vyšší odměny a celkové zvýšení komfortu pro občana i obec.

Základní varianty řešení odpadového hospodářství v obcích

1. Samostatné řešení této oblasti v každé obci

V ČR je legislativně zakotveno, ale existuje zde možnost sdružování obcí. Takovéto řešení je v EU spíše výjimkou, přednost mají „komunální podniky“ v odpadové a energetické oblasti

2. Společná řešení - spolky či svazky obcí

Model, který v současnosti funguje v převážné části evropských zemí (Německo, Rakousko, Maďarsko, Polsko, Švédsko, Dánsko, apod.) - svazky, spolky, komuny, regiony. Spolky vznikaly historicky sdružováním, postupným vývojem „odspodu“ – nevznikly na základě legislativy, ale byly až následně ukotveny v jednotlivých zákonech.

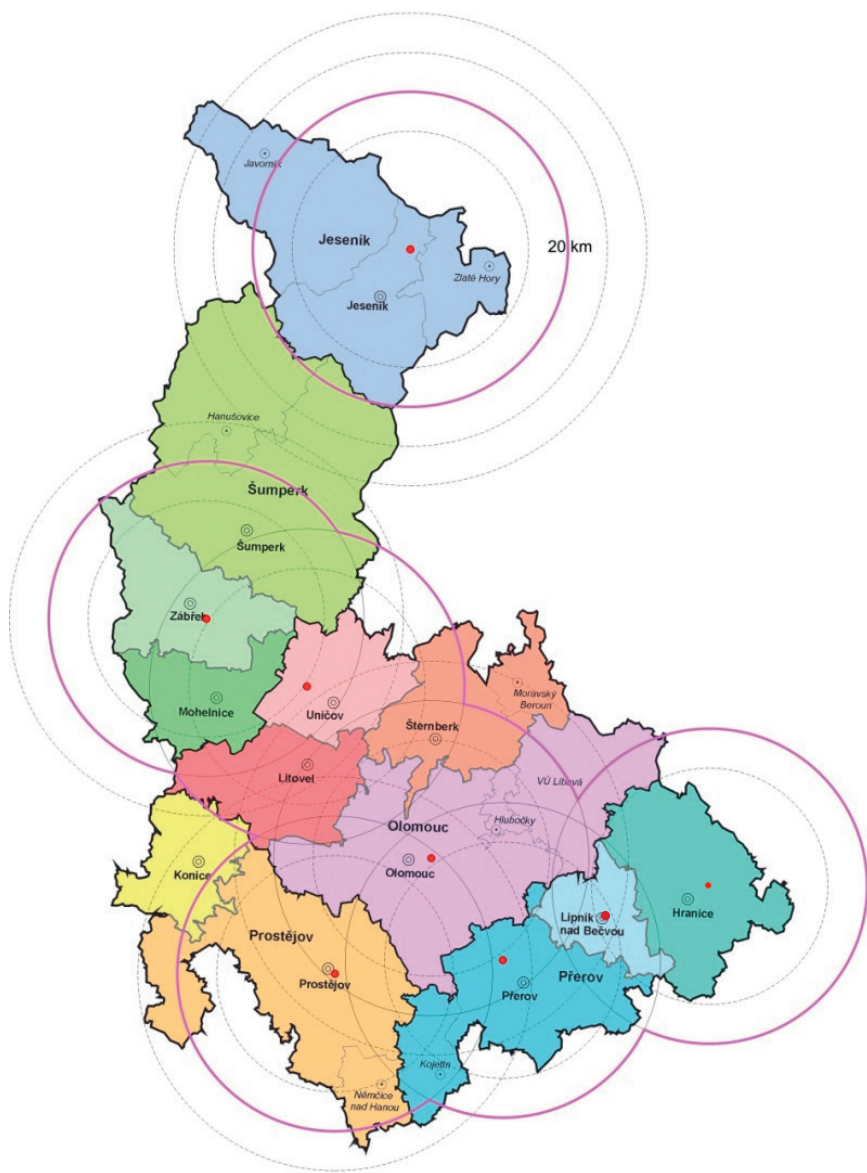
Spolek „Odpady Olomouckého kraje, z. s.“

Po dlouhých přípravách byl zapsán dne 30. 6. 2015 Krajským soudem v Ostravě spolek obcí s rozšířenou působností a Olomouckého kraje nazvaný „Odpady Olomouckého kraje, z. s.“

Poslání a smysl spolku

Posláním spolku je vytvoření podmínek pro předcházení vzniku odpadu a zajištění efektivního nakládání s komunálním odpadem členů spolku (vlastníky tohoto odpadu jsou obce), v souladu s platnou legislativou České republiky.

Smyslem spolku je společná koordinace jednotlivých kroků souvisejících s nakládáním s komunálním odpadem a jeho efektivním využitím. Jeho cílem je také vytvoření smysluplného logistického systému a hledání nejefektivnějších možností na využití zbytkového směsného komunálního odpadu.

Spolek bude preferovat taková řešení, která jsou v souladu s hierarchií nakládání s odpady a budou environmentálně, ekonomicky a sociálně únosná.

Vybrané úkoly spolku

- zajistit pro své členy odborné zázemí při řešení problematiky odpadového hospodářství (vzdělávání, osvěta, poradenství, výběrová řízení, apod.)
- navazovat partnerství či uzavírat členství při spolupráci s jinými právníckými osobami (včetně regionů, popř. zahraničních partnerů)
- získávat finanční prostředky na činnost i podporu spolku

Aktuální cíle spolku

Rozšířit pokud možno co nejvíce počet obcí ve spolku – aktuálně jsou členy spolku obce a města, která mají dohromady více než 380.000 obyvatel. V roce 2015 proběhlo více než 40 setkání se starosty a zastupiteli obcí v Olomouckém kraji, 9 odborných seminářů se zúčastnilo takřka 300 zástupců samospráv z regionu.

Maximálně využít možnosti evropských dotací pro vytvoření systému 7 odpadových center na území Olomouckého kraje, která by umožňovala smysluplné a efektivní nakládání s komunálními odpady pro členy spolku ve smyslu dodržení hierarchie nakládání s odpady. Tato centra by měla být vybavena technologiemi pro třídění a úpravu využitelných složek směsného komunálního odpadu a moderním překladištěm k odvozu zbytkového komunálního odpadu k energetickému využití.

Kontaktní spojení

(možnost vstupu do spolku, aktuální informace, konzultace) apod.

Ing. Zuzana Ochmanová, koordinátorka systému odpadového hospodářství v Olomouckém kraji, tel.: 724 026 616, e-mail: z.ochmanova@kr-olomoucky.cz

Strategie nakládání s odpady v Olomouckém kraji

Strategii nakládání se směsnými komunálními odpady na území Olomouckého kraje schválilo krajské zastupitelstvo v roce 2011. Touto problematikou se zabývalo ze dvou důvodů, jednak opakovaným neplněním Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje (neplnění poklesu skládkování směsného komunálního odpadu) a současně potřebou dodržovat hierarchii nakládání s odpady a zařadit do nakládání i energetické využívání směsného komunálního odpadu.

Strategie nakládání s komunálními odpady je založena na vzájemné spolupráci obcí. Na konci roku 2011 došlo za účasti zástupců 13 měst a Olomouckého kraje k podpisu Memoranda o spolupráci v odpadovém hospodářství, v roce 2012 následovalo zadání zpracování studie proveditelnosti na využívání odpadů – systému spolupráce obcí.

Situace v Olomouckém kraji

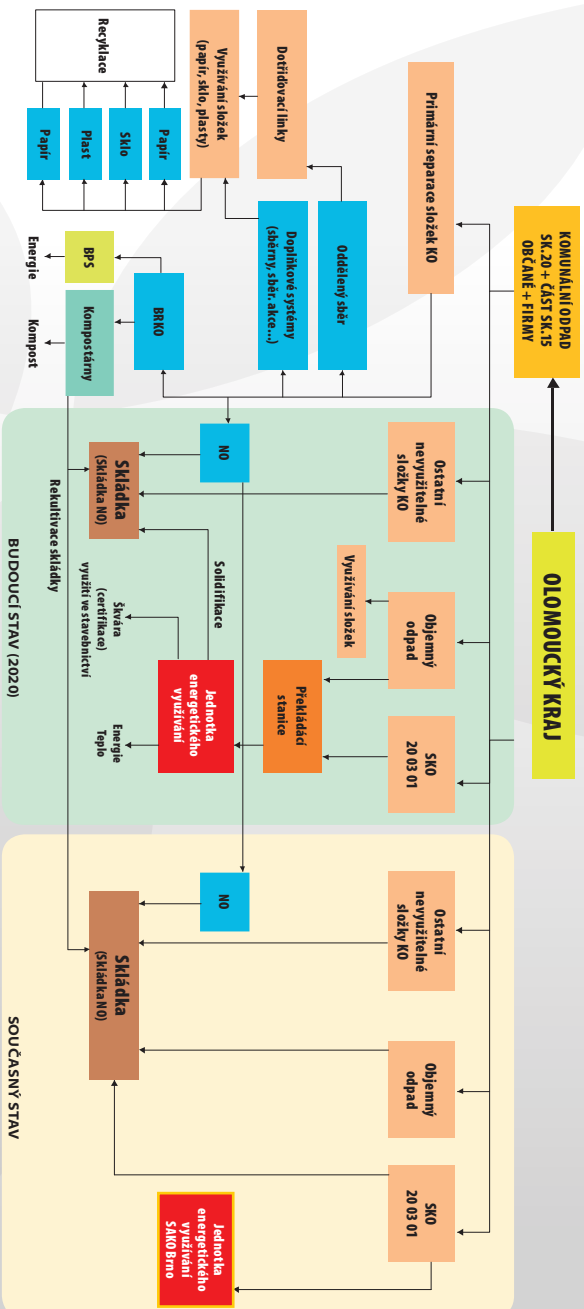
Ročně obyvatelé Olomouckého kraje vyprodukují zhruba 180.000 tun zbytkového směsného komunálního odpadu, který zůstává po vytrídění využitelných složek. Tento odpad se dosud ukládá převážně na skládky. Legislativa nařizuje k 1. 1. 2024 tento odpad odklonit od skládkování a umožnit energetické využití spalitelných složek.

Základní změnu v nakládání se směsným komunálním odpadem lze dokumentovat prostřednictvím schématu na protilehlé straně, které zobrazuje současný stav a předpokládanou situaci v roce 2024.

VÍTE, ŽE?

Hierarchie nakládání s odpady je stručným vyjádřením pravidel šetrného nakládání s odpady, filozofie, kterou se v současnosti řídí státy Evropské unie. Základem je předcházet vzniku odpadů, pokud to nejde, pak se nepotřebné věci pokusit doma využít znovu a k jiným účelům. Když ani to není možné, a věc se přece jen rozhodneme vyhodit, je třeba ji alespoň vytrídit a umožnit tak opětovné využití materiálu - recyklaci. Pokud věc nepatří ani do tříděného odpadu, a tudíž není možno znovu využít materiál, ze kterého je vyrobena, je třeba pokusit se z ní alespoň vyrobit energii. Teprve až jako poslední možnost je uložení odpadu na skládku.

Schéma 2015 versus 2024

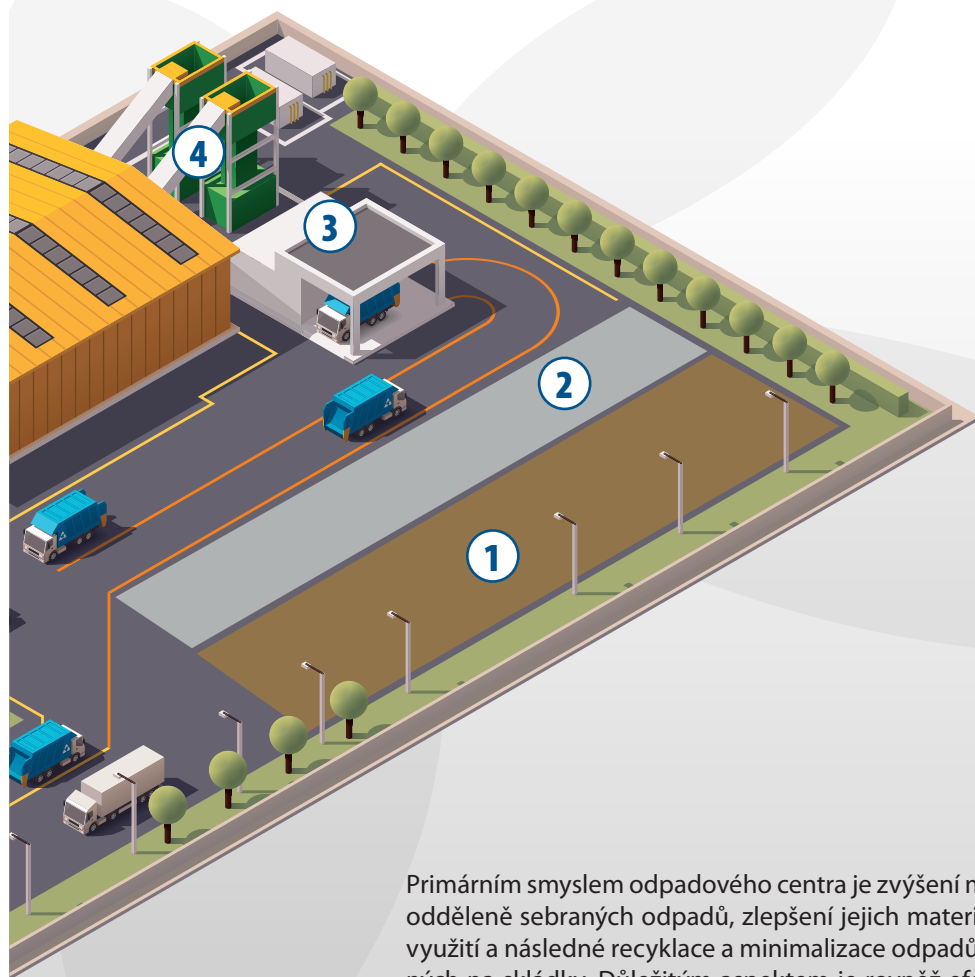

Konceptní návrh typového odpadového centra

Odpadové centrum je areál, v němž se nachází řada zařízení a ploch, určených k nakládání s odpady. Největší část zabírají kompostárna (1), plocha pro stavební sutě (2) a překladiště zbytkového směsného komunálního odpadu a velkoobjemového odpadu (3). V areálu se nachází také dotřídňovací linka na papír a plasty (4), sběrný dvůr, školící centrum, sociální zázemí pro zaměstnance centra (5) i prostory pro umístění dalších druhů odpadu – skla, nápojových kartonů, textilu, bioodpadu a vysloužilých elektrozařízení (6).

ODPADOVÁ CENTRA

Primárním smyslem odpadového centra je zvýšení množství odděleně sebraných odpadů, zlepšení jejich materiálového využití a následné recyklace a minimalizace odpadů ukládaných na skládky. Důležitým aspektem je rovněž efektivnější manipulace s odpady a soustředění potřebných zařízení na jednom místě.

Areál odpadového centra musí být oplocen a vybaven kamerovým systémem. Před odpadovým centrem je umístěno parkoviště pro návštěvníky a zaměstnance centra (7).

Co je to zpětný odběr?

Zpětný odběr výrobků vychází z principu individuální odpovědnosti výrobce zajistit nakládání s výrobky po ukončení jejich životnosti. Smyslem je motivovat výrobce k navrhování a produkci výrobků s co možná nejnižším obsahem nebezpečných látek, jejichž následné využití nebo odstranění po ukončení životnosti bude co nejlevnější a nejjednodušší. Z tohoto hlediska je žádoucí, aby bylo možné výrobky co nejčastěji opětovně využívat, recyklovat je a minimalizovat odpad.

Při plnění cílů stanovených pro zpětný odběr hrají klíčovou roli koneční spotřebitelé, kteří musí být informováni, kde a jak lze výrobky s ukončenou životností odevzdat.

Odpovědnost za celý životní cyklus výrobku včetně zajištění zpětného odběru je stanovena v souladu s evropskou legislativou všem osobám, které uvádějí na trh v České republice obaly, vozidla, elektrická a elektronická zařízení, baterie a akumulátory, žárovky a výbojky, pneumatiky a minerální oleje. Legislativně je oblast zpětného odběru upravena zákonem o obalech, částí čtvrtou a pátou zákona o odpadech a navazujícími prováděcími právními předpisy.

Přehled společností a jejich zaměření

EKO-KOM

Nezisková Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM, a.s. byla založena již v roce 1997 průmyslovými podniky vyrábějícími balené zboží a provozuje systém třídění a recyklace obalových odpadů. Od roku 2002 je autorizovanou obalovou společností, která provozuje celorepublikový systém zajišťující třídění, recyklaci a využití obalových odpadů na kvalitní evropské úrovni. Systém EKO-KOM je od svého vzniku založen na úzké spolupráci s obcemi v celé ČR a spolufinancuje a rozvíjí tříděný sběr a recyklaci komunálních a obalových odpadů.

Úspěšnou dlouhodobou spoluprací obalového průmyslu a obcí potvrzují výsledky recyklace a využití obalových odpadů, které řadí ČR mezi nejlepší země v Evropě. Ročně je dosahováno více než 70 % míry recyklace obalů. Aktuálně je v ČR k dispozici více než 253 000 barevných kontejnerů na tříděný odpad. Vybudování sběrné sítě v posledních deseti letech realizovaly obce a města s pomocí investice EKO-KOM, a.s. do přímého nákupu a do poskytnutí prostředků obcím v objemu více než dvou miliard Kč. Díky tomu má 99% obyvatel ČR možnost své odpady třídit a 72% jich tak soustavně činí.

ASEKOL

ASEKOL je neziskově hospodařící společnost, která v zastoupení výrobců a dovozců elektrozařízení organizuje celostátní systém zpětného odběru elektrozařízení. Zajišťuje sběr, dopravu a recyklaci vysloužilých elektrospotřebičů včetně financování celého systému. ASEKOL je kolektivní systém zpětného odběru elektrozařízení. Jeho služeb na základě smlouvy využívají výrobci nebo dovozci elektrozařízení. ASEKOL při zpětném odběru úzce spolupracuje s městy a obcemi, posledními prodejci a servis, svozovými společnostmi a zpracovateli elektrozařízení.

ASEKOL kolektivní systém zpětného odběru elektrozařízení provozuje od roku 2005. Na základě zápisu vedeného u Ministerstva životního prostředí ČR zajišťuje zpětný odběr elektrozařízení ve všech oblastech, např. výpočetní, telekomunikační a kancelářské techniky, spotřební elektroniky, nástrojů, hraček a vybavení pro volný čas a sport, přístroje pro monitorování a kontrolu a výdejní automaty (skupiny 1 – 10). ASEKOL má uzavřeny smlouvy o zřízení míst zpětného odběru s více než 4 250 městy a obcemi a 2 600 opravami a prodejnami elektro. Další tisíce sběrných míst vznikly díky vývoji a instalaci různých druhů kontejnerů na drobná elektrozařízení. Provozovaných více než 15 000 sběrných míst zajišťuje společnost ASEKOL nejhustší sběrnou síť vysloužilých elektrozařízení ze všech kolektivních systémů v ČR i v Evropě. V roce 2014 vybral ASEKOL od každého občana ČR průměrně 1,62 kg elektrospotřebičů.

ELEKTROWIN

ELEKTROWIN a. s. je kolektivním systémem zaměřeným na zpětný odběr vysloužilých elektrospotřebičů v České republice. Od svého založení v roce 2005 již zrecykloval na 14 700 000 vyřazených elektrospotřebičů o celkové hmotnosti 245 000 tun. Společnost zajišťuje sběr, zpracování, využití a odstranění elektrozařízení a elektroodpadu. Zaměřuje se na chladicí zařízení, velké a malé elektrospotřebiče, elektrické a elektronické nástroje. Společnost není založená za účelem zisku, jejími akcionáři jsou přední výrobci velkých a malých domácích spotřebičů. Sběrnou síť tvoří více než 13 000 míst zpětného odběru.

ECOBAT

ECOBAT s.r.o. je nezisková organizace, která zajišťuje zpětný odběr a recyklaci přenosných baterií v České republice. V roce 2014 zpětně odebrala 1.097 tun baterií, což představuje 32 % baterií dodaných na trh. ECOBAT byl založen v roce 2002 šesti významnými výrobci baterií, na konci roku 2009 získal oprávnění k provozování kolektivního systému zpětného odběru přenosných baterií a akumulátorů na území ČR. Provozuje více než 18.000 míst zpětného odběru. Systém je financován téměř výhradně z příspěvků výrobců a dovozců baterií do ČR.

EKOLAMP

Kolektivní systém sdružuje výrobce a dovozce osvětlovacích zařízení, za něž plní jejich povinnosti týkající se zpětného odběru světelných zdrojů a svítidel, které jim ukládá zákon o odpadech. Za tímto účelem EKOLAMP buduje po celé České republice širokou síť sběrných míst a poskytuje zdarma služby sběru a recyklace osvětlovacích zařízení a to jak firmám a institucím, tak i běžným občanům.

ZELENÝ BOD

VÍTE, ŽE?

Značka ZELENÝ BOD je ochrannou známkou. Označení obalu značkou ZELENÝ BOD znamená, že za tento obal byl uhrazen finanční příspěvek organizaci zajišťující zpětný odběr a využití obalového odpadu v souladu se Směrnicí ES 94/62. Ochrannou známkou ZELENÝ BOD mohou používat podnikatelské subjekty, které mají se společností EKO-KOM, a.s. uzavřenou Smlouvu o sdruženém plnění.

Spolupráce Olomouckého kraje s AOS EKO-KOM, a. s.

Olomoucký kraj ve spolupráci s Autorizovanou obalovou společností EKO-KOM aktivně podporuje osvětu v oblasti třídění odpadů. Díky tomu kraj dosahuje nadprůměrných výsledků a dlouhodobě zaujímá přední příčky ve statistikách v porovnání s ostatními regiony České republiky.

Ke konci letošního roku se na území Olomouckého kraje nacházelo bezmála 19 tisíc barevných kontejnerů. Největší podíl tvořily nádoby na plasty a na sklo. Do systému EKO-KOM, který ve spolupráci s obcemi a městy zajišťuje zpětný odběr a využití obalového odpadu, je v kraji zapojena drtivá většina obcí - celkem 389. Třídění odpadů je tak umožněno téměř všem lidem v regionu.

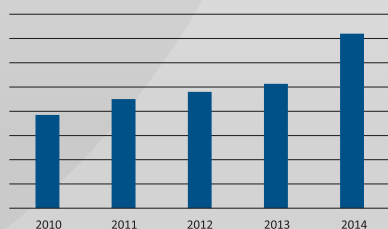
Soutěž obcí „0 keramickou popelnici“

Už deset let se v Olomouckém kraji organizuje klání pro obecní samosprávy nazvané „0 keramickou popelnici“. V soutěži se hodnotí výsledky obcí ve sběru papíru, plastů, skla a nápojových kartonů. Kvůli spravedlivému hodnocení jsou obce odstupňovány podle velikosti. Vítězné obce získávají finanční odměny, které mohou použít na další zlepšení nakládání s odpady.

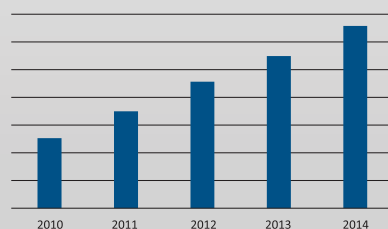
Díky spolupráci Olomouckého kraje a obcí s AOS EKO-KOM mají obyvatelé regionu možnost setkat se s propagací třídění odpadu na nejrůznějších kulturních a společenských akcích, nebo v médiích ve formě popularizačních článků či reportáží. Už nekolikátým rokem jsou navíc do měst a obcí distribuovány praktické sady tašek na třídění odpadů. Jen v letošním roce je získalo bezmála 12 tisíc domácností v kraji.

Postupně se také snižuje docházková vzdálenost k barevným kontejnerům. Jedno stano-viště nádob na separovaný sběr aktuálně připadá v průměru na 130 obyvatel.

Nárůst tříděného odpadu v kraji

Nárůst počtu nádob na tříděný sběr

Co patří a nepatří do modrého kontejneru:

Předpokladem úspěšné recyklace je správné vytřídění papíru přímo v domácnostech. Do modrého kontejneru patří starý papír, noviny, časopisy, knihy, papírové obaly, sešity, katalogy, krabice.

Obálky s foliovými okénky či papíry s kovovými sponkami lze do kontejnerů vhodit, zpracovatelé si s tím umí poradit. Do kontejnerů rozhodně nepatří mokrý, mastný či jinak znečištěný papír se zbytky potravin či chemikálií, voskovaný papír, kopírovací papír, hygienické potřeby.

Odhození něčeho nepatřičného do tříděného kontejneru může způsobit znečištění odpadu. To může zkomplikovat nebo dokonce znemožnit další využití někdy i celého obsahu nádoby.

Dotřídování:

Papír z modrých kontejnerů se nejdříve odveze na speciální dotřídovací linku, kde se ručně oddělí případné nečistoty a papír se rozdělí podle druhů. Následně se slisuje do balíků a putuje ke zpracovatelům – nejčastěji do papíren.

Recyklace:

Princip recyklace papíru je založen na získávání papírenských vláken, která následně mají celou řadu použití. Papírenská vlákna se získávají rozmixováním papíru na řídkou kaši v nádrži s vodou. Recyklace v papírnách je nejrozšířenější metodou, jak starý papír opětovně použít, přestože má své limity dané neustálým zkracováním vláken. Tímto způsobem může být papír recyklován až sedmkrát.

Zajímavosti:

- 90% papírových obalů v Česku se recykluje a znovu využije
- 50 kg starého papíru vytřídí průměrně česká domácnost za jeden rok

Co patří a nepatří do žlutého kontejneru:

Do žlutého kontejneru nebo speciálního pytle patří sešlápnuté PET lahve, plastové tašky, obaly od kosmetiky, folie a další výrobky z plastu.

Naopak, nikdy do žlutých kontejnerů nevhazujte obaly znečištěné chemikáliemi a s velkým nánosem zbytků potravin, podlahové krytiny a novodurové trubky.

Dotřídování:

Obsah žlutého kontejneru nelze pro recyklaci využít hned. Nejprve se musí na dotřídovací lince rozdělit na PET lahve, folie, duté plastové obaly, polystyren a směsný plast. Každý z těchto druhů se pak zpracovává samostatně. Nejrozšířenější a zpracovateli zároveň nejžádanější plastový odpad - PET lahve - se navíc dotřídují ještě podle barev.

Recyklace:

Roztříděné a slisované plasty se odvezou z dotřídovací linky ke zpracovatelům, kde se dále drtí, perou a přetvářejí na suroviny pro výrobu finálních produktů. Nejběžnějším produktem recyklace plastů je tzv. regranulát, což je vstupní surovina pro výrobu nových plastů v podobě malých „peciček“. Regranulované odpadní plasty najdete ve většině nových plastových výrobků.

Zajímavosti:

- 50 PET lahví stačí k výrobě jedné fleecové bundy
- více než 100 000 tun plastu se vytrídí v Česku během jednoho roku

Co patří a nepatří do zeleného kontejneru:

Do kontejnerů na sklo patří víceméně jen obalové (láhve od vína, alkoholických a nealkoholických nápojů, sklenice od kečupů, zavařenin, zeleniny, apod.) a tabulové sklo. Autoskla, zrcadla, drátoskla nelze zpracovat a pozor - porcelán a keramika nemají se sklem nic společného a nové sklo se z nich nedá vyrobit – patří do směsného komunálního odpadu, nikoliv mezi sklo!

Třídění a dotřídování:

Ve svém okolí můžete narazit na kontejnery zelené barvy určené pro barevné i čiré sklo. Pokud máte poblíž i kontejnery bílé barvy, patří do nich pouze čiré sklo. Na speciálních automatických linkách vybavených optoelektrickými čidly, které jsou umístěné většinou přímo ve sklárnách, se sklo z barevných kontejnerů zbaví veškerých nežádoucích příměsí.

Recyklace:

Do výrobní směsi je možné přidávat až 80 procent střepů, což pro sklárny znamená obrovské úspory energií a také náhradu původních surovin. Z roztavené hmoty je možné vyfouknout nebo odlít nové výrobky. Velkou výhodou skla je, že ho lze recyklovat neomezeně stále dokola.

Zajímavosti:

- 82 % skleněných obalů se v Česku recykluje a znovu použije
- 76 tisíc kontejnerů na sklo je rozmístěno v České republice

Co patří a nepatří do kontejneru s oranžovou nálepkou:

Do kontejneru, který je označen oranžovou nálepkou, lze vhodit obaly od mléka a mléčných výrobků, džusů, vína a dalších potravin.

Do těchto kontejnerů však nepatří „měkké“ sáčky, například od kávy a různých potravin v prášku. Nevhazujte ani nápojové kartony obsahující zbytky nápojů a potravin. Nápojové kartony není potřeba nijak speciálně vyplachovat, stačí je pouze řádně sešlápnout, aby se zmenšil jejich objem.

Třídění a dotřídování:

Na mnoha místech se nápojové kartony sbírají společně s jiným tříděným odpadem (plastem nebo papírem), příslušné nádoby jsou označeny speciální oranžovou nálepkou. Nápojový karton se pak z takové směsi odebírá při následném dotřídění plastu nebo papíru.

Recyklace:

Nápojové kartony zpracovávají hlavně papírny, protože obsahují vysoce kvalitní papírová vlákna. Kartony se rozmixují ve vodní lázni a pak použijí na výrobu nových papírových výrobků. Druhou možností recyklace je výroba stavebních a izolačních desek. Nápojové kartony se rozdrtí, vyperou, usuší a pak se lisují do speciálních stavebních desek, které slouží jako alternativa k sádrokartonu.

Zajímavosti:

- 9,2 milionu obyvatel žije v obcích, kde je možné třídit nápojové kartony
- více než 3000 tun nápojových kartonů vytrídí Češi ročně

Kovy

Kovové plechovky, traverzy, rámy jízdních kol a kočárků, plechy, kryty, výrobky ze slitin kovů (dural, mosaz, bronz, apod.) se odkládají na sběrné dvory nebo do speciálních nádob.

Zajímavosti:

- 95% energie se ušetří při výrobě hliníkové plechovky z recyklátu
- 1100 kg železné rudy se ušetří díky recyklaci jedné tuny oceli

Bioodpad

Rostlinné zbytky z kuchyně, např. slupky od brambor, zelenina, ovoce, také čajové sáčky či kávová sedlina, tráva, listí, ořezy stromu ze zahrad, to vše patří do hnědého kontejneru na bioodpad. Pokud jej občané nemají k dispozici, pak se tohoto odpadu mohou zbavit na sběrném dvoře nebo v komunitní kompostárně. Částečně je možné tuto problematiku řešit i pořízením kompostérů pro jednotlivé domácnosti.

Vysloužilá elektrozařízení

Vysloužilé lednice, televizory, počítače, vysavače, drobné spotřebiče jako telefony, kalkulačky, žehličky, fény, elektrické hračky se odevzdávají do sběrných dvorů nebo prodejen elektra. Drobná zařízení lze odkládat do červených kontejnerů. Výbojky a zářivky pak mohou občané odkládat do speciálních boxů na úřadech či sběrných dvorech.

Baterie

Použité baterie a monočlánky se mohou odevzdávat do speciálních boxů, které se nacházejí v prodejnách, kde mají baterie v sortimentu, na úřadech či v obchodních centrech. Speciální vhozy jsou umístěné i na červených kontejnerech na drobné elektro.

Stavební sutě

Dají se takřka 100% znovu využít díky mobilním drticím linkám. Vzniklý materiál nachází uplatnění ve stavebnictví a je náhradou primárních surovin (písek, štěrk, apod.).

Textil

Do speciálních kontejnerů na textil patří staré obnošené oblečení a boty. Neměly by však být špinavé nebo jinak znečištěné.

Nebezpečný odpad

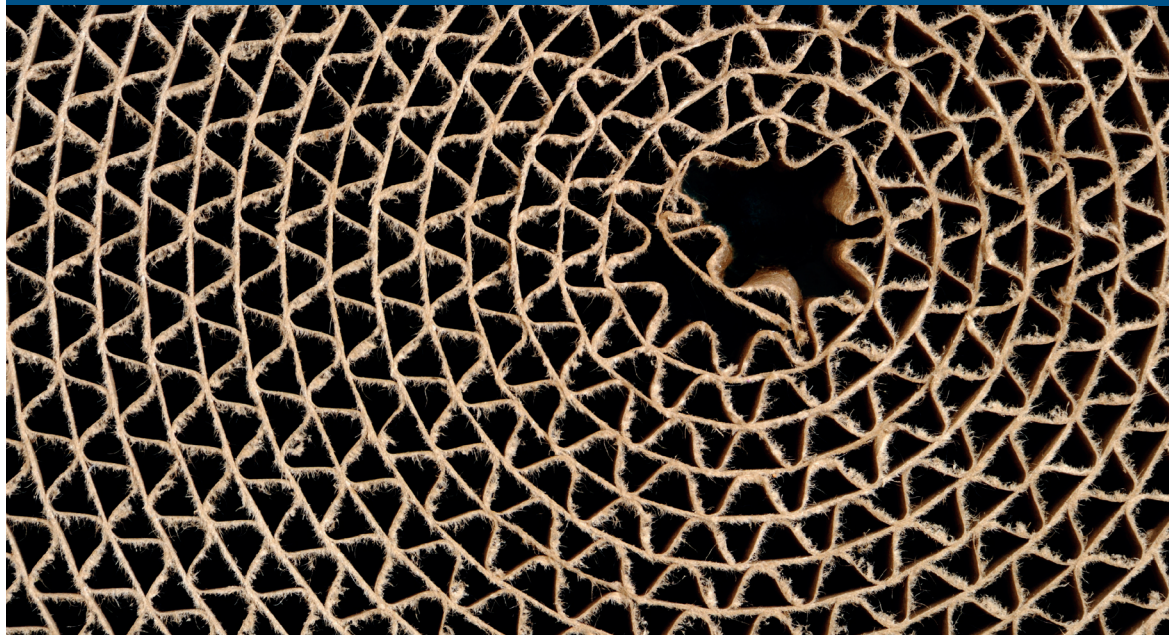
Nebezpečný odpad, jako jsou rozpouštědla, kyseliny, pesticidy, barvy, zářivky, akumulátory, motorové oleje a podobně, odkládejte pouze ve sběrných dvorech. Lze také využít pravidelných mobilních svozů, jestliže jsou ve vaší obci nastaveny. Nepoužité a staré léky odevzdávejte do lékáren.

Objemný odpad

Nábytek, koberce, sutě, sanitární technika, stavební a jiný objemný odpad patří do sběrných dvorů nebo je možné se ho zbavit při mobilních svozech.

Další informace o problematice naleznete na:

www.mvcr.cz/sprava/mistni	stanoviska Ministerstva vnitra k obecně závazným vyhláškám
www.kr-olomoucky.cz	oficiální stránky Olomouckého kraje
www.jaktridit.cz	obecné informace o třídění odpadů
www.jaksetociodpady.cz	informace o odpadové problematice v Olomouckém kraji
www.ekokom.cz	stránky Autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a. s.
www.asekol.cz	stránky kolektivního systému ASEKOL
www.sberne-dvory.cz	vyhledávač sběrných dvorů ve vašem okolí
www.cervenekontejnery.cz	informace o sběrných nádobách na drobné elektro
www.elektrowin.cz	stránky kolektivního systému ELEKTROWIN

Důležité kontakty:

KRAJSKÝ ÚŘAD OLOMOUCKÉHO KRAJE

Odbor životního prostředí a zemědělství
Oddělení ochrany životního prostředí

RNDr. Zdenka Vymazalová
z.vymazalova@kr-olomoucky.cz
tel.: 585 508 642

Jeremenkova 40b, RCO
779 11 Olomouc
www.kr-olomoucky.cz

Olomoucký kraj - komplexní metodické poradenství v oblasti odpadového hospodářství, informace o dotačních titulech, ochrana ovzduší.

EKO-KOM, a.s.
Na Pankráci 1685/17
140 21 Praha 4

Tel.: 729 848 111
Fax: 729 848 119
www.eko-kom.cz

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM, a.s. - zpětný odběr a využití odpadů z obalů.